

Turen gik til Stephantsminda/Kazbegi ...

12. – 19. april 2013



”Kongerne af Kazbegi”



*En epoke- og muligvis næsten fyldestgørende rejsebeskrivelse, sammensat af billeder og tekster fra komplet ulæselige dagbogsnoter tilhørende **Jens Fromsejer** (red.), fænomenbeskrivelse og billeder fra **Brian Rasmussen**, samt en summarisk sammenskrivning af den endelige - og ikke helt uventet nærmest OCD-agtige – artsliste fra **Rasmus Turin**.*

Kapitel 1 – Kongerne er flyvende (12. april)

Fredag den 12. april 2013 kl. 18.30 gik en drøm i opfyldelse for dette – i årevis rejsemæssigt dvalende - trekløver, der i et mageløst øjeblik af overordentlig skønhed og magi mødtes i Kastrup Lufthavn – moderat til overdrevent anspændte og forventningsfulde, såvel som tilbageholdt ellevilde, og bestemt også en hel del tissetrængende af bare spænding (og delvist grundet alderssvarende insufficient blærekapacitet).

Uden reel anelse om hvad der ventede i den kommende uge i hjertet af Kaukasus, og ude af stand til med rette at forudse, at ugens observationer ville afstedkomme et paradigmeskifte, som eftertidens besøgende ornitologer vil kunne drage uproportionerede fordele af – men topmotiverede og saftspændte, sprøde og andægtige – gav vi hånd og kind og fattede ikke helt, at nu var det "nu".

Brian var blevet sat af uden de store afskedsscener af en glad, opvakt og tjenstvillig Christian, der egentlig skulle have heddet Åge, fordi det nu engang rimer mest på hvepsevåge. En tanke, der givetvis ikke kan forventes at være blevet levnet stor opmærksomhed hos den subadulte mand, set i forhold til det faktum, at han nu havde fri bil og egen lejlighed en hel uge.

Rasmus havde sit velkendte luskede smil på, men ville ikke direkte indrømme, at grunden til at han selv var kommet gående til lufthavnen, var at den ordentlige tungeslasker han fik af præsten fra St. Magleby og omegn, lige krævede en rask gåtur for at indtrykket og aftrykket kunne tørre ordentligt ind i den friske aftenvind.



Jeg selv blev behørigt afleveret af Dorte (adult insektdronning in spe), samt Conrad og Cornelia på hhv 10k og 13k. De vinkede os helt op ad trappen, nok mest for at være helt sikre på, at det ikke bare var et trækforsøg, for dermed at opnå forvisning om at få ordentlig fred til i den kommende uge at klargøre redekassen i Osager til afholdelse af konfirmation for Nicolas (15k).

Efter sikkerhedskontrollen i CPH fór vi lidt rundt som forvildede kongehøns; Brian efter noget mad, jeg efter noget pre-order, og Rasmus, - ah - nej nej, rolig nu - kendere af benævnte vil vide, at han aldrig farer forvildet rundt efter noget som helst. Det ligger ham så fjernt som vesten er fra østen, som Obama var fra Osama, som Linse Kessler er fra Jens Okking, eller som AGF desværre er fra Champions League. Rasmus listede derimod roligt ned mod gaten, og efter at vi to andre så har ventet på ham en halv time i tax-free'en, og så endelig finder ham ved gaten, så mødes vi af et ansigtsudtryk der mere end noget andet antyder, at hans placering ingenlunde kunne have været mere naturlig andetsteds.....båtnakker!

Selv ved gaten til Cech Airlines afgang mod Prag var vi alle fortsat i en virkelig tilstand af uvirkelighed, om end efterhånden vellykkede toiletbesøg hele vejen rundt havde givet os alle evnen til at tænke relativt rationelt tilbage. Turen til Prag gav den smukkeste solnedgang langt over de lavthængende skyer, mens Øresund, Stralsund og Dresden alle hurtigt blev fortid, og Vaclav Havel International Airport kortvarigt blev nærværende nutid. Det fik ingen betydning for udbyttet af flyturen mod Prag, at ingen fra besætningen talte dansk. De havde jo også sagt undskyld på forhånd under sikkerhedsproceduren, og vi var alligevel ikke kommet for at snakke med dem.

Egentlig havde vi ikke lang tid i Prag inden afgang til Tbilisi, men dog tid nok til at donere et velment bidrag til forøgelsen af verdenshandelen ved impuls køb af mørke fadøl, der smagte ganske overdådigt. "Master" hed de. Sådan noget glemmer man ikke. Ikke nu i hvert fald.

Flyet mod Tbilisi var på ingen måde fyldt – men dér var der til gengæld ingen undskyldning for at de ikke talte dansk. Vi besluttede at tilgive dem forlods vel vidende, at hvis man kan sige Lech Walesa, Vaclav Havel, og Ciao Ciao Ceausescu – så kommer man rigtig langt igennem Østeuropa. Og skulle man komme i kni-

be, kan man altid prøve at sige Laudrup og Elkjaer Larsen, før man griber til panik og siger Messi eller Dalai Lama.

Mod Tbilisi passerede vi mange sjove byer, der ville give enorme pointsummer i Wordfeud hvis de var tilladt, men mest opmærksomhed fik så ubetinget den georgiske by Batumi i bunden af Sortehavet, der i løbet af det sidste år er blevet verdenskendt for enorme efterårstræk af rovfugle – dagsrekord i 2012 var 180.000 hvepsevåger..... check lige statistikken for 2013 på www.batimiraptorcount.org og bliv chokeret!

De medbragte turrapporter fra britiske og hollandske ornitologer, samt øjenvidneskildringer fra revisor Christian Leth fra Gilleleje, gav os store forhåbninger for en hidtil uventet sidegevinst ved den stadigt mere og mere spændende uge vi bevægede os ind i, der i 39.000 fods højde. Således fik vi det indtryk, at der ikke tidligere havde været ekspeditioner af vores kaliber, der havde brugt **en hel uge** i downtown Kazbegi, så udover bjerggrødstjerter, storslået natur og folkløse for alle pengene, anede vi også pludselig muligheden for at vi på den sidste dag sikkert ville blive honoreret for vores slid og vedholdenhed og naturlige nordiske myndighed og ynde, med en mindeplade på byens torv, eller måske på borgmesterens kontor, eller – bevarer – over indgangen til et offentligt toilet, hvis de nu lige var i gang med at male borgmesterkontoret, eller hvad ved jeg?....

Kapitel 2 – Kongerne betræder den nye jord (13. april)

I Tbilisi International Airport landede vi fint og sikkert i mørket, og fik vækket et par søvndrukne unge mænd, der nærmest i trancelignende tilstand lavede eurosedler om til Lari. Og så var vi ellers klar til narrestreger. I lufthavnen så vi et stort flot skilt med "BRIAN RASMUSSEN" på, og bagved skiltet stod chaufføren så, der viste os ud til sin ("hans" hvis man er fra Jylland) store store bil, der skulle vise sig at blive værdifuld, og dejlig varm var den også indeni, ikke allermindst når det allermest gjaldt. Pladserne blev fordelt efter aldersfordeling, så det blev undertegnede der skulle sidde foran og hyggesludre med den ikke meget engelsktalende chauffør. Men rar nok var han, og han fortalte om alle de forskellige ting der var i Tbilisi, herunder at der er en kæmpe boulevard der hedder George W. Bush, fordi han har besøgt Georgien, og en boulevard der hedder noget andet ligesom en polsk præsident, der også har besøgt landet, hedder. Og så midt der i den gode friske natstemning opstod der så pludselig ganske uventet en mindre diplomatisk krise, da jeg – absolut i god tro – spurgte ind til, i hvilken retning der lå en boulevard opkaldt efter Eduard Sjevardnadze (statsleder/præsident efter selvstændigheden i 1992, og tidl. sovjetisk udenrigsminister), som var et ud af to navne vi havde øvet os på hjemmefra, for at vise dem vi mødte, at vi ikke var ignorante turister, der var kommet for at stjæle kvinder og kvæg, men at vi skam respekterede landet og befolkningen, og at vi havde forberedt os. Og jeg skal da godt nok lige love for, at der IKKE fandtes en boulevard med dette navn, og godt det samme da, for det bragte en langvarig hovedrysten med sig, og jeg mindes det som vi for længst havde passeret byskiltet, før dialogen så småt kom i gang igen....

Efter 2 timers kørsel trængte vi til en pause, og der var vi også kommet op i bjergene og det var ved at blive lyst, så vi fik de første turarter i et hårnålesving, og syntes alting så så fantastisk flot og spændende ud. Kort derfra nåede vi indgangen til bjergpasset, og der holdt biler i kø....passet var spærret pga. nattens snefald. Vi sad der et par timer og gik småture og småsov og fik turarter – fx grotesk hærfugl i sne, rørhøg i sne, og husrødstjert i sne. Da vi atter fik lov at køre langsomt videre ad en nærmest fysisk umuligt fremkommelig såkaldt "vej" på 19 km, kom vi igennem bjergmassiver og plateauer med metertyk sne, og eventyrligt smukke landskaber som gjorde os tavse af forventning og betagelse.



Da vi igen ramte dalen på den anden side af passet, gik det stærkt – 3 gåsegribbe på et klippefremspring var første rigtig fede obs – og kort derefter råbte Brian ”DÉR – STOP” – hvorefter vi sprang vi ud af bilen og så de allerførste bjergrødstjerter, der godt nok er flotte på billeder, men slet slet ikke ydes tilstrækkelig retfærdighed af dette medie i forhold til hvor elegant, sindssyg smuk og betagende den i virkeligheden er i sin blotte eksistens og adfærd.



Det viste sig at vi var blot 2 km udenfor Kazbegi, men strabadserne var ikke helt ovre, for de sidste 400 m lodret op gennem byen var de mærkeligste på hele turen, for hold da op nogle veje de holder sig der.....med dyr i alle størrelser man skal dribble udenom....og huller med en kaliber, så man tænkte der måtte have været et meteornedslag parallelt med det i Ural tidligere på året. Et som vi bare ikke har fået fortalt noget om, fordi sendefloden der udgør dansk tv anno 2013, har været så overdrevent og unødvendigt ensidigt blokeret af Bjarne ”Øffe” Corydon og Anders ”Lennon” Bondo.

Kapitel 3 – Kongerne checker ind

Da vi næsten ikke kunne komme længere op ad bjerget i byen, kom vi så til vores pensionat – et 2 etagers hus, der så noget anderledes ud end det i hvert fald jeg havde haft et billede af i hovedet, men straks vi kom ind blev vi begejstrede over den hyggelige atmosfære, og vi blev budt velkommen af Mariam og hendes mor der viste os vore enorme værelser, inden de gik ned og lavede mad til os. Vi vidste ikke helt hvad Mariam hed på daværende tidspunkt, og da vi alle tre er enormt generte når det tager os, så valgte vi at lade være med at spørge hende, så derfor hed hun Bettina. Så vidste vi også at vi altid kunne finde tilbage til huset, eftersom det nok ville være for usandsynligt - trods alt - hvis der var to Bettina’er i sådan en forholdsvist lille by. Og så er det jo nok heller ikke noget normalt kaukasisk navn i øvrigt, men det fandt vi aldrig helt ud af. Til gengæld fandt vi ud af, at de ikke boede der normalt (Bettina og hendes mor), men i Tbilisi, men ejeren var til sin (hendes hvis man er fra Jylland, red.) fars begravelse, så de hjalp til i nogle dage.



Og det gjorde de så godt og grundigt – fx med morgenmad og kaffe til at begynde med – og det var rigtig tungt og godt og lige hvad vi trængte til. Vi sagde tak for mad (heldigvis kunne Bettina rigtig godt engelsk, ellers havde vi været på tøndnen, eller spanden om man virkelig vil, og det vil vi gerne med jævne mellemrum, for skal man, ja så skal man).

Før vi skulle ud og hæрге og husere, smuttede vi lige et smut ud på den fine overdækkede terrasse med den overdrevent absurd ekstravagante udsigt – og jeg skal da godt nok love for, at det var lige før vi slet ikke nåede videre den dag! For op ad bjergsiden lige fremme og så lidt til venstre væltede det med fugle, som om Noahs ark var eksploderet lige nedenunder: gåsegribbe, munkegrib, kongeørn, alpesejlere, små skrigeørne, steppeørne – og ca. 500 steppevåger på en god times tid (de kom så ikke alle sammen fra arken) – foruden vandrefalk, rørhøge, sorte glenter, traner – vildt med store vingefang – og så fra en terrasse!



Overvældet af den overvældende mængde af overvældende vingefang, gik vi mod el-stationen i udkanten af byen, hvorfra der tidligere i et relativt overskueligt kratområde er observeret turens targetarter **bjerg-rødstjert**, **stor rosenfinke** (jordbærfinke på godt dansk) og **kaukasisk kongehøne**. At vi i løbet af de næste timer ville se i omegnen af 200 store rosenfinker, 30 bjerg-rødstjertes og høre nogle få kongehøns, havde vi ikke i vores vildeste ungdom forestillet os muligt. Men det skete ikke desto mindre – og således nåede vi allerede på første dag stort set turens målsætning. Vanvittigt! Og overvældende, set i lyset af tidligere omtalte nærstuderede rapporter, der ikke havde stillet os så store mængder i udsigt.

Om aftenen serverede Bettina og mor en dejlig gang aftensmad, og vi gik på herreværelset (altså ikke Bettina og mor), hvor vi noterede dagens absurditeter og bestemt var nærmest lykkelige. I ungdommens år overstiger fantasien ofte virkeligheden – men vi er nu nået til et stade i livet, hvor virkeligheden langt overstiger fantasien. Ihukommende vor 30 års fælles historie med solidt venskab blev det en bevægende aften, hvor det evigt fortsatte venskab besegledes, og en enkelt fælles fadæse blev bragt frem til ubetinget morsskab og advarsel (nemlig det sagnomspundne og særdeles mislykkede forsøg på etablering af Konfrontationspartiet på Dronning Margrethes Vej ca. 1984).



Det blev foreslået at sende en video og en drejebog til DR2 med henblik på at få dem til at lave et eksistentielt dokumentarprogram (à la Anders Aggers fremragende dokumentarudsendelser) – når vi engang skal til Kirgistan eller Kasakhstan eller Aserbajdsjan. Så skidt med om de tilbød at ville betale turen, det kan vi da

godt forhandle om, men det vigtigste ville være at dele ud af vores livserfaring og vise helt almindelige mennesker, at livet og kærligheden er geniale gaver der skinner stærkest i fællesskabets lys, og at det faktisk ikke er særlig svært, hvis man bare vil hinanden.

Således opløftede gik vi omsider til ro på hver vort 6 mands værelse – og vågnede først næste morgen, da vi kom til os selv, hver især.

Kapitel 4 – Kongerne møder Lukas Podolski, og går i kloster (14. april)

Wauw for en smuk morgen ude på terrassen – ikke en eneste sky på en himmel så helt gennemført eventyrlig blå, at man var millisekunder fra at råbe "NYKREDIT - ER EN BANKE" af bar glæde. Den voldsomme overdådighed af ynde smed sig dog heldigvis ind over talecentret som et brandtæppe, og forhindrede en ellers umiddelbart forestående æstetisk katastrofe. Det er ingen overdrivelse, at det var usigelig smukt og stille. Der var ingen tvivl for os om, at dagens tur skulle gå over til klosteret Sameba på bjerget modsat vores placering. Smukt er kun et fattigt ord!



Morgenmaden, for nu at tale om noget helt andet, var meget overraskende en pizza nr. 7 - Napolitano vegetariana - og så noget kaffe og brød. Det smagte godt, og det manglede i hvert fald ikke salt. Vi havde lavet en forhåndsftale med en af husets venner om at køre os op på bjerget til 50 Lari tror jeg det var. Vi var lidt forsigtige i vurderingen af, hvorvidt det egentlig havde været en god handelsftale, når nu det lå lige på den anden side af floden og så lidt opad. Men i takt med at vejen blev dårligere og dårligere allerede inden vi kom over byen og op i skoven, gad vi simpelthen ikke tænke mere over det. Desuden var vi kommet i nærmest overstadigt humør af at høre den lokale radiostation spille "LUKAS PODOLSKI MARCHEN" som ingen af os i øvrigt havde hørt før, men som ingen af os så sandelig nogensinde herefter glemmer igen.



På sne skulle vi gå den sidste times tid op mod klosteret – og på de sidste 100 meter gav det en ung lam-megrib lige over hovedet – og hvad mere kan man så ønske sig? Sort urflugt tænker du nok, kære læser – og ja, det havde vi faktisk regnet ud at du ville sidde og tænke på, så efter kort tids søgen fandt Brian to sorte urfugle på vej op ad en sneskråning. Jeg så dem også rigtig godt inden klosterets messe var overstået og mit teleskop og kikkert blev indtaget af GOF's ungdomsafdeling der lige havde været i kirke, og som ville se hvad det var for løjerlige ting vi havde man kunne kigge i. Det viste sig, da den første interesse for de sorte urfugle havde lagt sig efter skønmæssigt 2½ sekund, at de unge drenge mest var opsat på at se på heste på lang afstand, og der kan man jo så desværre ikke helt undgå at ryste på hovedet af ledelsen i Georgiens Ornitologiske Forenings Ungdomsmobilisering, og mistænke dem for at have sovet i timen og siddet på hænderne, og alt muligt andet hvis man har lyst. Det må de jo også i bund og grund selv om, men man kommer altså ikke helt udenom, at fejlet – det har de! BIG TIME kludret...



Efter nogle timer i skarp sol og absolut ingen kaukasiske kongehøns, begyndte vi langsomt nedstigningen mod Casa Bettina. Kommende generationer vil måske konkludere, at det var her – netop på denne tur – og netop på denne dag – at det for eftertiden så voldsomt populære fænomen "Slow Birding" blev opfundet og havde sin debut. SLOW DAY 1 kan vi godt kalde det, hvis det bliver nødvendigt. Det må vi se til den tid. Hvis vi lever. Men ned steg vi – langsomt, stille, sansende, smilende, hvilende i os selv og i hinanden. Ingen henkastede sætninger som "skal vi komme videre" – eller "vi må se at komme hjem" eller "NÅ...." – nej!! Som dug for solen – og den var skarp – var sådanne sætninger bortrangeret og erstattet af stilhed og tavs langsom luntten. Vi så de flotteste sørgekåber, rødpanede iriser, klippeværinger og ringdrosler på vejen hjem. De store fuglemæssige eksplosioner blev det ikke til på denne dag, men æstetisk og konceptudviklingsmæssigt vil dagen nok næppe blive overgået, nogensinde ever.



Vildt er det, at vi på to dage allerede har fået bogført 72 turarter i et så begrænset område. Det er virkelig mange, når vi skal sammenligne os med tidligere ekspeditioner (hvilket vi jo ellers ikke rigtig gør, men vi ved at de andre gør det, så vi hjælper dem bare lidt med at skrive tallene forlods).

Middagen blev forsinket betragteligt – ikke pga. Bettina og mor, næ nej, de var klar til tiden – men Brian fik hidset en tyr så gevaldigt op på vejen op mod Casa Bettina, at ankomsten blev udskudt med næsten en time. Og nu vi er ved Brian, og der er der rart at være, så har han på blot 2 døgn fået en nærmest magnetisk tiltrækning på en lokal chauffør der gerne vil sælge ture og vifter med en fuglebog. Det lykkes ham at rende ind i Brian ligegyldigt hvor vi er. Mange vil mene (flest fra Efterslægtens Gymnasiums dimittender årgang 1983), at det har været længe undervejs, men nu skinner det virkelig tydeligt igennem, at Brian har en helt fantastisk udstråling. Dog ikke altid lige i den retning han allermost ønsker, men vi har jo alle vort at slå med. Se bare på Rasmus - for eksempel – som har, og det tror jeg vil komme som en overraskelse for rigtig mange – særligt kvinder, en unormalt stor og vanvittig morsomt udseendenå nej, det lovede jeg ikke ville komme med i rapporten. Det er da heller ikke noget at belemre jer med, I ville alligevel ikke tro det – vi andre der har set det, tvivler stadig på det kan være rigtigt, så det nytter sikkert ikke noget alligevel..... Lige meget – Glem det....! Det er ikke det I tror, det er meget værre.

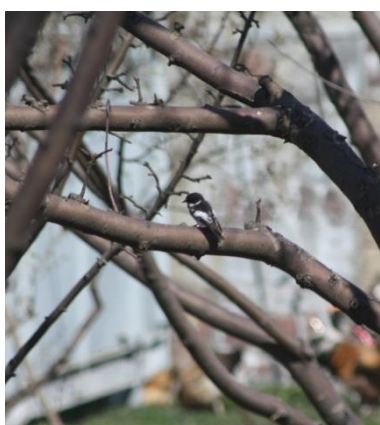
Aftenhyggen i herreværelset blev paralleludskudt, og vist nok tidligt afbrudt pga. almen træthed. Eller også har jeg bare glemt at skrive noget om det i min notesbog. Det sidste kan sagtens være tilfældet, når det ihukommes at 20 års catching-up kræver stor koncentration, og samtidig også til en vis grad en veludviklet selvdisciplin når det gælder tavshedspligt.

Kapitel 5 – Kongerne besøger Sno Valley (15. april)

Smuk morgen igen på Terrazza Bettina. Tung ostetærte til morgenmad. En membran af mel og fylde. Vores chauffør fra i går var taget til grænsen for at arbejde i hæren med forsyninger, men hans hustru "Yvonne" ville gerne køre os til Sno Valley (ca. 8 km fra Casa Bettina) for 20 Lari, og sandelig – man tror det er løgn – det er det ikke – men man skulle tro det - som på bestilling, spillede radioen turens kendingsmelodi "**LUKAS PODOLSKI MARCHEN**" endnu engang – og jubelen hos os ville ingen ende tage. Yvonne var ikke specielt glad for at høre den – måske har den ligget nr. 1 i for mange år på Kaukasushitlisten.

Da vi sagde tak for turen til Yvonne gav jeg hende penge for turen, og hun blev så glad at hun blinkede til mig da hun vendte bilen og drejede hjemad. Først sidst på 6. dagen var Brian holdt op med bittert at spørge ind til, hvorfor det mon ikke var ham, hun blinkede til. Nu kan jeg så afsløre – men det er først i dette øjeblik at jeg lægger kortene på bordet, at der reelt var tale om en bestikkelsessag – jeg gav hende 40 Lari ☺. Afregner du næste gang, Brian?

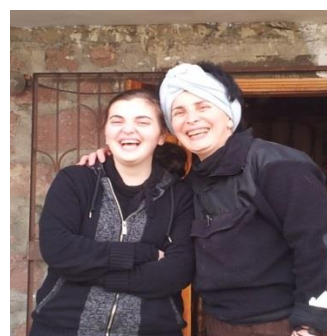
Sno Valley trodser enhver beskrivelse. Der var SÅ smukt. Hvis ikke Noahs Ark allerede var blevet fundet i Tyrkiet af en dansk-ledet ekspedition for henvend 10-15 år siden, ville jeg være begyndt at lede øjeblikkeligt. Det var virkelig drømmeland. Vi så de fedeste citronvipstjerter, hørte i 1000 vis af frøer, så gammel lammegrib på afstand bare glide, glide glide, forbi det ene bjerg hen til det næste – uden et eneste vingeslag. Jeg blev stående stort set på samme sted i 2 timer og bare nød dette sted. Brian og Rasmus luskede rundt om frølagunen før vi mødtes igen og spiste Bettinas glimrende sandwichanretning.



Vi listede langsomt tilbage gennem byen Sno og op mod Achkhoti, der ligger lige ud af landevejen godt 4 km fra Stepantsminda. Det begyndte at blæse mere og mere op, og skønt der stadig var sol og blå himmel blev det lidt køligt og varslede vejrskifte. Vi blev beriget af munkegrib lige over hovedet – en gul vipstjert af racen beema der er rigtig flot og eksotisk, og pludselig sad der en fluesnapper i en have og viste sig at være en 2k han balkanfluesnapper. Den lod sig fint fotografere, vel vidende at den var voldsomt interessant for os, der ikke havde ventet at se den.

Dagens sidste højdepunkt var testosteronkiosken ved vejkrydset i byen, der både havde colaer og chokolade, samt et efter forholdende stort udvalg af non-food og skriveborde og skabe. Vi nøjedes med at købe de første goder, da vi ikke anede hvor skabet skulle stå, og gik derefter hjemad. Vinden var som sagt kold og bestemt, og fuglene var få, om ej helt forsvundet. Ved "el-værket" gik Brian og Rasmus for sig selv for at finde bjerggrødstjerter, vrede tyre og/eller glade chauffører. Uden særligt held på nogen områder, så vidt det er noteret.

På vej hjem stødte jeg ind i Yvonne der havde samlet "Leyla" op i sin bil – Leyla er så hende der ejer Casa Bettina, og hun skulle derop og bo nu, hvor begravelsen af hendes far var overstået. Til gengæld rejste mor hjem til Tbilisi. Denne aften gik vi tidligt i seng efter en lidt kedelig middag. Med undtagelse af suppen, der på magisk vis altid kan få Brian til at se både hengiven og forelsket ud på samme tid, næsten skruk.



Kapitel 6 – Kongerne møder kongerne (16. april)

Denne morgen udmærkede sig for Jens' vedkommende ved at han sov for længe. Men Slow Birding har sine fordele. Ingen kigger på uret, ingen spydigheder om flodheste der taler i søvne, ingen der har travlt. Kun med at slappe af. Da alle havde haft succes bag den låste dør, gik vi op gennem skoven bag Casa Bettina, op mod den lillebitte kirke og det store stenbrud, hvor de kaukasiske kongehøns oftest er rapporteret fra. Der var betagende smukt igen – stenhårdt og goldt – men spændende og levende ved nærmere eftersyn. Efter en halv times tid fløj et par kongehøns op og lod sig beskue mens de ivrigt klukkede og gjorde sig til. En majestætisk fugl der har sit hjem på golde snekolde stejle klipper, og dog virker den livsglad og energisk, tilsyneladende uden misundelse eller uforløste drømme af nogen art, fx om et bedre og mere behageligt liv. En fugl der kunne være til stor opmuntring og inspiration for mange moderne krævende mennesker, hvis de ellers orkede at sætte sig bare lidt ind i dens situation og levevilkår.

Skråede herefter hen ad bjergsiden for at komme hen til murløberklippen, som indtil videre kun havde åbenbaret et kort glimt af en murløber for Rasmus på den første dag. Og vupti – så var der sandelig også murløbershow – efter blot en halv times venten dukkede den op og kravlede langsomt rundt. Nøj hvor er det altså også bare en højt eftertragtet drømmeart, der har specia- og marginaliseret sig ved at leve af at lege gemmeleg i lodrette klippesprækker, hvor den lever af larver, edderkopper, stankelben, tusindben, myrer og andre smådyr, samt - og det kommer nok som en overraskelse for de fleste - efter sigende også hjemmelavede chokolade muffins, men det er kun når alle kikkerter og skeptiske evolutionsbedøvede ornitologer er over alle bjerge.

Efter disse store oplevelser var dagen kun halvvejs, så vi gik ned i byen og vinkede til Brians chauffør, inden vi gik ind på byens førende restaurant, hvor vi købte kebabruller og druesodavand og kaffe, og slappede af. Drengene splittede op så Jens gik hjem og sov til middag, mens Brian og Rasmus luskede videre og fandt lidt småpips uden det helt vilde.

Aftenen var hyggelig og underholdende, ikke mindst da Jens fandt ud af at blue-tooth billeder af køer og deslige til Yvonne, der hedder Meia når man graver dybere i det, selv om Yvonne ikke er noget dårligt navn, men sikkert alt alt for almindeligt på de kanter til at hun ville være i stand til at udskille sig fra mængden. Latteren ude fra folkekøkkenet var ikke til at tage fejl af: det var nogle af de mest populære køer det var lykkedes at fotografere.

Kapitel 7 – Kongerne i sneen (17. april)



Godmorgen alle sammen – så ligger der bare lige 10-15 cm sne overalt!?!?. Sådan lige der – BUM. Den blå himmel og den strålende sol fra de foregående dage er afløst af et hvidt inferno af skrigende hvidt. Begrebet knibeøvelser er pludselig ikke længere forbeholdt fødende, men nødvendigt for at kunne orientere sig i landskabet. Stor spænding omkring hvad dette har bevirket for fuglene i området! Er bjergrødstjerterne kommet ned fra højderne? Er der snefinker, og ser vi dem overhovedet hvis der er nogen? Er der isbjørn i Georgien? Nå godt så, men heller ikke på denne årstid? Er I helt sikre?

Gik ned i byen og passerede floden og gik langs modsatte bred sydpå mod Achkhoti. Der var masser af fugle – trækkende alpejernspurve, en gammel steppehøg han i hovedhøjde, gammel lammegrib, og senere hær-fugl (åbenbart karakterfugl i snevejr – overvejer en artikel i DOFT, hvis det på et tidspunkt bliver relanceret, red.), gåsegribbe, masser af stenpikkere og alpesejlere næsten i hovedhøjde – og lige før landsbyen en stendrossel og 21 gåsegribbe ventende på resterne fra et kadaver, der var ved at blive gjort klar af et par grønne slagtere fra landsbyen.



På vej over floden var vi egentlig mere end udmattede, så da Rasmus løftede kikkerten og sagde ”jeg tror der står kebab på georgisk på det skilt derovre”, troede mindst to af os, at højdesygen havde krævet det første offer på turen. Men tag aldrig fejl af **Rasmus ”Jim-Bob” Turin**. Der har været mange lange perioder i hans liv, hvor han ikke har sagt så meget, og hvor tanken har strejft en og anden, om mon det er her Rambo har tyvstjålet de fleste timelange talepauser til sine film, men man skal ikke lade sig narre. Rasmus venter blot på det gunstige øjeblik, hvor det giver mening at sige noget – og det skete her – ved broen over floden i hjertet af Achkhoti, da han sandelig fandt et vaskeægte georgisk kebabskilt. Ja, hjerte er måske så meget sagt – for pænt og ryddeligt var der ikke specielt – snarere lidt af en ghosttown som man forestiller sig Tjernobyl er på en overskyet dag med både småregn, og nederlag til AGF (så bliver det ikke meget mere trist, red.).

Ikke desto mindre var restauranten med kebab-skiltet måske det pæneste vi så på hele turen, og selv om vi var sultne, lod vi os ikke friste til at afprøve de mere mærkelige egnsretter på menukortet. Vi nappede blot en kebabrulle og en sodavand, og følte os meget lykkelige og glade, veltilpasse og attraktive.



Således opmuntrede og energigenfødte gik vi hjemad forbi kioskdamen i testosteronkiosken og købte Mars og cola, glade og stadig med øjnene fast sammenknebne. Ved "elværket" og byskiltet blev Brian og Rasmus hængende for at luske lidt rundt, men Jens gik tilbage for at slappe lidt af og gøre sig lækker. Om det lykkedes ligeså godt som det ellers har for vane (sidste svips var vist i en novemberdag i 1991, red.) skal være usagt, men kort efter sagde Bettina og Leyla samstemmende, at vi var de sødeste og bedste gæster de nogensinde havde haft (og helt personligt kan man bagefter godt have lidt på fornemmelsen, at de glemte at sige, at vi også var de lækreste og mest nuttede, men bevares, der smutter jo nok af og til lidt i translationen mellem georgisk-engelsk, og engelsk-dansk, red.)

Alt imens Jens nød denne velfortjente feedback i fulde drag i køkkenet med en kop kaffe og lidt passiv rygning, slog Klaus Malling Olsens aftenskolegulddrenge fra først i firserne til, så det sagde **skralderbang** helt til Grosnij, og det i et sådant omfang som det aldrig før er set i så paradigmeskiftende stil for elever af Klaus, der jo som bekendt ellers i sig selv er et fyrtårn indenfor europæisk, asiatisk og global birding. Uden at love for meget, kan jeg trykt og trygt henvise til vedlagte appendix, hvor Brian (måske bedst kendt som "**Vågehviskeren fra Hellebæk**", red.) i afsindigt maleriske vendinger beskriver et fænomen, der aldrig tidligere har fundet hvile på et skrevet medie (den solgte jeg da vist egentlig ret godt, red).

Dagens indtryk blev vanen tro vendt og drejet med en enkelt deleøl og et glas vodka til at tage de værste belægninger inden sengetid. Notesbogen er tom for noter fra aftenen, så det har givetvis været både sjovt og udenfor referat.

Kapitel 8 – Kongerne tager både en slapper og en lusker (18. april)

Igen sov red. for længe, og vågnede op til tåge og en klar fornemmelse af at denne dag var god at lave ingenting på. Brian havde det på samme måde, så vi sov formiddagen væk, mens dette naturligvis **aldrig** – og her er vi nok noget at det tætteste man kan komme en korrekt brug af ordet "**aldrig**" - kunne falde Rasmus ind at bruge en formiddag på sådan noget pjat under en eksotisk ekspedition.

Da tågen lettede ved middagstid sluttede vi os til Rasmus i byen, og startede med en kebab hos Rudolfo og et par kåde grineanfald (om end korte, så dog gode nok til at de tæller med, red.). De næste 6 timer stod den på lusk langs åen, hvilket gav masser af bjergrødstjerter og store rosenfinker, samt en meget flot tamarrisksanger, nathejre og blåhalse. Sjove racer af halemejsjer og duehøg sås med stor glæde og eksistentiel undren.



Rasmus gik tidligt hjem for at pleje ryggen, der ikke altid lige kender sin plads i hierarkiet og derfor forsøger at tiltuske sig en større indflydelse end godt og rimeligt er. Brian og jeg var til gengæld på plads ved trækstedet nævnt i appendix 1 (som tidligere nævnt, red.) og red. lod sig både bjergtage og overrumple for til sidst at overgive sig totalt til dette helt unikke naturfænomen af trækkende bjergrødstjerter. Awesome er kun et fattigt ord. SWAG passer nok ikke her.

Måske snarere her, men om han egentlig var SWAG eller ej, ved vi faktisk ikke, men mens vi stod der og *lod os betage* (det lød ikke helt entydigt forståeligt, men skidt pynt, red.), standsede en bil med russiske nummerplader, og en mand kom hen i mod os. Vores alder taget i betragtning, er der efterhånden rigtig mange mærkelige ting vi har oplevet, eller i det mindste hørt om. Men da manden stopper op og åbner munden for at sige noget, må vi begge imidlertid lede forgæves i kassen med tidligere erindringer og på listen over usandsynlige men dog mulige situationer. Russeren havde samtlige tilstedeværende tænder belagt med det pureste guld. I forhold til en normal mund svarer det vel til at han havde hver anden tand tilbage, men gullet skinnede og distraherede os i den grad, at vi ikke hørte eller forstod hvad han ville (egentlig grotesk med tanke på Brians 3 fulde år på tidligere omtalte gymnasium med russisk som hovedfremmedsprog, men han havde vist tankerne på biologi og kemi og forplantning, red.), men da vi havde sagt Gamsakhurdia og Angela Merkel uden held, sagde vi nærmest i affekt "Tbilisi" og pegede i den retning hans bil pegede imod, hvorefter han glad og guldsmlende nikkede og gik hen til bilen og kørte videre. Meget mærkelig oplevelse. Stonehenge bliver aldrig det samme igen, det er helt sikkert.

Nå, den sidste aften i Stephantsminda blev fejret på maner – der var både kaffe og medbragt citronmåne, og med 95 arter inden sidste dag omkring Tbilisi, har ugen været en kæmpesucces.

Kapitel 9 – Kongerne takker og bukker (19. april)



Halvtidligt op denne sidste dag, morgenmad og pakkeleg stille og roligt (naturligvis, red.) og et goddag til dagens langturschauffør, der hed Nik. Varm og taknemmelig afsked med Mariam og Leyla, der har været helt utroligt søde – givet os gaver hver især, og været rigtig rare og hyggelige. Turen over passet var anderledes behagelig denne gang, om end turen fra passet og ned mod Tbilisi virkede helt unormalt lang og kringlet, men dog usigelig fascinerende og hullet.

Omkring Tbilisi på motorvejsnettet så vi vejskilte til både Teheran, Istanbul og Moskva, men ingen af stederne virkede i nuet direkte tillokkende for os at køre i retning af. Vi havde nemlig aftalt med la Quintana fra kontoret, at Nik skulle køre os mod en rapport-lokalitet syd for Tbilisi, der skulle hedde Kumisi Lake.

Imidlertid havde han store vanskeligheder med at finde søen, men på vejen så vi munkegrib, ellekrage og nye turarter samt en hærfugl, der ikke var i sne, og da vi endelig kom til den ene bred af søen og gjorde holdt, blev vi tæppeoverfløjet af steppehøge, hedehøge, gule vipstjerter, slangeørn, dværgørn og meget mere.....Det var helt vildt pludselig at stå lige midt i en trækkorridor og bare tage imod – samtidig med at der lå en flot rastende stor sorthovedet måge ude på vandet, som vi til sidst kom noget tættere på.

Efter nogle timer i drømmeland kørte vi til Tbilisi centrum, der skulle rumme spættemættede parkområder, og mulighed for mellemflagspætte. Vi gik rundt et par timer på toppen af byen, uden held – inden vi klædte om og smed Brians udtjente T-shirt ud, og kørte til en restaurant la havde booket os til. Det var et hyggeligt sted såmænd, med folkedansedrama og slotskælderstemning, men maden var mildest talt dødkedelig.

Kapitel 10 – Kongerne kommer til natkaffe

Kørte derefter rundt i byen fordi vi var blevet booket til kaffe hos Leylas familie i deres lejlighed i sovjetbeton. Vi blev hentet på gaden af sønnen Kakha, der viste sig at være enormt hyggelig, foruden godheden og rørstrømskheden selv. Også far og datter og svigersøn var hjemme, og der var dækket op med honning og te og kaffe og lokal kogt fars og nødder og brændevin. Gæstfriheden gav sig til udtryk ved faderens ærgrelse over at vi kom med så kort varsel, fordi han så ikke havde mulighed for at lave ordentlig mad til os, og invitere alle hans venner som var dygtige til at spille musik, og som vi helst skulle have hilst på.....

Vi følte os meget velkomne – og lærte en helt ny måde at skåle på, idet man dedikerer sin skål til hvad man lige kommer i tanke om eller har på hjerte – og på den måde holder en lille tale til eftertænkksomhed inden man bare skyller ned.

Sønnen var måske noget i tvivl om vi havde forstået hvordan det nu var vi skulle gøre, for han fortsatte skåltalerne med en stadigt stigende frekvens, og et stort antal emner af såvel menneskelig som småfilosofisk karakter. Efter at samtlige tilstedeværende emner var blevet beskålet, landede vi i en decideret off-side situation, i og med vi til sidst blev nødt til at skåle for **vores dårlige minder**. Da var det efterhånden blevet lidt for underholdende, ikke mindst for Rasmus, der måtte finde helt nye metoder frem, for ikke at bryde ud i højlydt latter.



Tilbage står imidlertid et minde om en meget anderledes aften, hvor vi oplevede og lærte helt nye måder at være gæstfri og hjertelige på. En meget stærkt og varm oplevelse.

Trætte tog vi afsked med "Bjarne Henriksen" og søn, som vi dog tog med halvvejs gennem byen, hvor han givetvis tilbragte natten med at synge hjemstavns-venmodige viser med vennerne om halsen, rørstrømsk og hjertelig som han er.

Ankomst til lufthavnen med en 2-3 timer til afgang – tog afsked med Nik og checkede ind og ventede, og ventede. Eneste nævneværdige begivenheder på hjemturen må være, at Brian fik beslaglagt en flaske vin i Prags transit, og at Jens gik forkert ud til gaten, og blev kaldt ud med navns nævnelse og final call.....

Pludselig var vi hjemme i Danmark igen, opfyldte med minder, billeder, oplevelser, indtryk, glæde og taknemmelighed – men uden rødvin. Tak for turen drenge! Tak for alt Georgien!

Kapitel 11 – Kongerne anbefaler

Inden Brians bjergrødstjertsfænomenbeskrivelse og Rasmus' artsgennemgang, henledes opmærksomheden på følgende vigtige læringspunkter, der slet ikke er retfærdigt beskrevet i ovenstående:

- Georgien er et helt utroligt smukt og behageligt land.
- Befolkningen er de mest rolige og ukomplicerede mennesker man kan forestille sig.
- Vejene er dårlige – øllerne er store - fuglene er talrige.
- Tbilisi er en undervurderet storby med et stort potentiale. 1/3 sovjetbeton, 1/3 middelalderruin og 1/3 futuristisk glasarkitektur helt på niveau med Københavns store kulturbygninger, giver ikke indtryk af rod og usammenhæng, men af udvikling og en positiv indstilling til fremtiden.
- Georgien er værd at besøge.

Brug gerne en af os til turplanlægning – brug Ia (= "ia" - meget sød kvinde med god engelsk telefonstemme, se appendix) til reservation af transport og ophold. Flybillet ca. 2600 kr. retur – køb på nettet – check medlemskab af rejsegarantifonden.

Go' tur! Hils fra os.....



Bjergrødstjert – observationer af trækkende fugle – af Brian Rasmussen

Som omtalt andetsteds i denne rapport, så JDF og RT samt undertegnede relativt mange Bjergrødstjerter i og omkring byen Stephantsminda i Georgien, da vores lille danske gruppe besøgte Georgien i perioden 13-20/4 2013.

Vi havde planlagt at besøge Stephantsminda/Kazbegi-området et par uger tidligere end fuglegrupper normalt gør, idet mange fuglekiggere har haft problemer med at finde to af områdets absolutte targetarter: Bjergrødstjert og Stor Rosenfinke. Nogle hold af fuglekiggere har kæmpet hårdt for at finde arterne, men kun set enkelte fugle af disse to targetarter.

Traditionelt ses flest af de to arter i perioder med snefald. I april kommer foråret til Kazbegi, og hen mod slutningen af måneden kan det være ret så varmt og sneen er væk fra dalene. Under sådanne vejrforhold er der kun én ting at gøre, hvis man ønsker at se targetarterne – ud at vandre på lange ture helt op i højderne. Måske finder man arterne, men i så fald sikkert kun enkelte fugle, idet disse har spredt sig og indfundet sig på yngleterritorierne. Hårdt arbejde venter – good luck!

Alternativt kan man besøge Stephantsminda tidligere i april, ligesom vores lille gruppe gjorde. Dog er der et lille "men": Nogle af de bjergpas, som man skal passere for at komme til Kazbegi området, kan være lukket pga. snefald og dermed risiko for laviner. Vores rejsearrangør, Explore Georgia, oplyste mig, at der ikke burde være problemer med at passere bjergpassene, idet intensionen er at vejene skal ryddes mindst én gang om dagen. Da vi skulle igennem Kresstovy-passet den 13/4 var vejen lukket for trafik, men efter et par timer, blev vejen åbnet igen efter snerydderne havde gjort deres arbejde. På hjemrejsedagen 19/4 havde det også sneet om natten i passet, men vejen var blevet ryddet, og vi kom igennem uden forsinkelser.

Man kan således vælge at besøge Stephantsminda nogle uger tidligere end fuglegrupper traditionelt gør, og dermed se mange individer af ovennævnte targetarter. Nogle grupper har været i området i primo maj, idet disse fuglekiggere har ønsket også at se Grøn Sanger – denne art er ikke ankommet i april!

Vi så op til 200 Store Rosenfinker om dagen (13/4) og op til 85 Bjergrødstjerter om dagen (17/4). De største antal er helt klart et udspring af snefald om natten, som "presser" de fødesøgende fugle ned i dalbunden ved byen Stephantsminda.

Vi opdagede et fænomen med trækkende Bjergrødstjerter, som vi ikke har set beskrevet tidligere. Mange Bjergrødstjerter opholder sig om dagen i havtornekrat langs Terekfloden, som løber igennem Stephantsminda. Især fra byens sydlige udkant og lidt mod syd til nabobyen Arsha er der meget havtornekrat (omtalt i mange rapporter som "riverside scrub"). Her opholder fuglene sig i dagtimerne, men sent om eftermiddagen rykker fuglene langsomt mod flodens østlige side. Fra 17-tiden så vi et stigende antal fugle i området med havtorn på flodens østlige side ca. 100-200 m nord for byskiltet "Stephantsminda" ved byens sydlige udkant. Man kan også beskrive dette område som værende midt imellem det i mange rapporter beskrevne elværk og selve byskiltet. Her kan man stå bag en betonbarriere langs vejen og overskue havtornekrattet. På østsiden af vejen er der nogle høje træer og længere inde en stejl bjergskrånning.

Den 14/4 stod vi her og obsede. RT havde fået øje på en flok Bjergrødstjerter, da vi stod lidt længere mod nord. Flokken blev større og større, og vi gik derfor hen for at kunne tælle fuglene mere præcist. Vi stod nu ved det beskrevne område, og flere og flere Bjergrødstjerter kom til. De sad højt i krattet sådan ala tornskader. Nogle fugle begyndte at kalde, og vi fornemmede en tiltagende uro blandt fuglene. I den sidste lille time inden mørket faldt på, dvs. i tidsrummet 18:00-18:45, så vi 14 Bjergrødstjerter, som pludselig fløj op og tog højde og derefter nærmest steg lodret mod bjergskrånningen øst for os.

De to næste aftener var vi optaget af noget andet, men om aftenen 17/4 var vi på beskrevne obsplads, og i tidsrummet 18:15-19:00 så vi hele 66 trækkende Bjergrødstjerter. Fuglene forlod området i grupper med

op til 18 fugle i flok. Der var overvægt af hanner, og det var et fantastisk syn at se flokke af disse utroligt smukke fugle flyve mod højderne. De er ret så bredvingede og ligner lidt små spætter, når de flyver i små buer med rundede vinger. Hannerne er ubeskriveligt smukke, og det store hvide felt i vingen kommer rigtigt til udtryk i flugten!

Om aftenen den 18/4 var vi igen på obspladsen, og denne aften kunne vi notere 39 trækkende Bjergrødstjerter i tidsrummet 18:15-19:15.

Ved én lejlighed så vi også trækkende Bjergrødstjerter i dagtimerne. Det skete 17/4, hvor vi så 2 fugle om formiddagen på direkte træk op igennem dalen. Denne dag var hele dalbunden dækket af sne efter et ret så kraftigt snefald om natten.

Har man problemer med at finde Bjergrødstjerten, kan man således forsøge sig med at observere efter trækkende fugle på det beskrevne sted. Noget kunne tyde på, at de fugle som er kommet ned fra højderne for at søge føde i krattet langs floden, forlader området igen om aftenen for at returnere til yngleterritorierne i højderne. Ud over Bjergrødstjerterne sås også andre direkte trækkende småfugle ved beskrevne observationssted i aftentimerne, bl.a. nogle Store Rosenfinker, Husrødstjerter, Bjergpibere m.m.



Observationer – sammenskrevet af Rasmus Turin

Gravand (*Tadorna tadorna*): 2 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Rustand (*Tadorna ferruginea*): 9 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Skeand (*Anas clypeata*): 9 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Pibeand (*Anas penelope*): 10 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Krikand (*Anas crecca*): 10 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Atlingand (*Anas querquedula*): 5 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Sort urfugl (*Lyrurus mlokosiewiczii*): 2 hanner set fra Sameba Church 14.04.2013 – på bjergskrånning SV for kirken.

Kaukasisk kongehøne (*Tetraogallus caucasicus*): 1 alt 3-4 par lokaliseret på bjergskrånningen øst for Step'antsminda. Deres vidtlydende kald høres ofte, men de er svære at få at se. 2 ex set flyvende på bjergskrånningen over transformatorstationen (over Murløber-klippen) og 2 ex set på skrånningen over kirken der ligger øst for Step'antsminda by.

Sorthalset lappedykker (*Podiceps nigricollis*): 2 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Toppet lappedykker (*Podiceps cristatus*): 3 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Nathejre (*Nycticorax nycticorax*): 2 rastende i byparken Step'antsminda den 13.04.2013, 1 ex Step'antsminda 14.04.2013.



Tophejre (*Ardeola ralloides*): 1 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Silkehejre (*Egretta garzetta*): 1 ex 17.04.2013 Step'antsminda.

Sølvhejre (*Casmerodius albus*): 2 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Fiskehejre (*Ardea cinerea*): 3 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Purpurhejre (*Ardea purpurea*): 1 rastende ved transformatorstationen i Step'antsminda den 13.04.2013, 8 ex mellem Stepantsminda og Tbilisi den 19.04.2013, 5 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Sort stork (*Ciconia nigra*): 1 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013

Lammegrib (*Gypaetus barbatus*): Set næsten dagligt i Step'antsminda området – 1-2 ex per dag. I alt 3-4 individer involveret.

Gåsegrib (*Gyps fulvus*): Set dagligt i Step'antsminda området – op til 21 ex.



Munkegrib (*Aegypius monachus*): 1 ex over Step'antsminda den 13.04.2013, 1 ex ved Sno Valley 15.04.2013 og 1 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Fiskeørn (*Pandion heliaetus*): 1 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Kongeørn (*Aquila chrysaetos*): Op til 3 (2 ad + 1 2k+) ex set regelmæssigt i Step'antsminda området. Desuden 1 ad set i Sno Valley 15.04.2013. I alt 3-4 ex.

Lille skrigeørn (*Aquila pomarina*): 5 trækkende 13.04.2013, 1 trækkende 16.04.2013, 1 ex Lake Kumisi 19.04.2013.

Steppeørn (*Aquila nipalensis*): 2 trækkende 13.04.2013, 2 trækkende 14.04.2013 1 trækkende 18.04.2013.

Slangeørn (*Circaetus gallicus*): 2 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Dværgørn (*Aquila pennata*): 1 trækkende (lys) Step'antsminda 14.04.2013, 2 ex (lys+mørk) ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Sort glente (*Milvus migrans*): Flest, 20 trækkende Step'antsminda 13.04.2013.

Rørhøg (*Circus aeruginosus*): 3 trækkende 13.04.2013, 5 trækkende 14.04.2013, 1 trækkende 15.04.2013, 6 rastende og 8 trækkende ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Hedehøg (*Circus pygargus*): 1 trækkende Step'antsminda 15.04.2013, 65 trækkende på 3 timer ved Lake Kumisi den 19.04.2013.



Steppehøg (Circus macrourus): 1 3k han Step'antsminda 17.04.2013 11 trækkende på 3 timer ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Ørnevåge (Buteo rufinus): 1 trækkende Step'antsminda 14.04.2013.

Steppevåge (Buteo buteo vulpinus): Step'antsminda: 600 trækkende 13.04.2013, 65 trækkende 14.04.2013, 26 trækkende 15.04.2013. 1-2 rastende fugle set dagligt.

Spurvehøg (Accipiter nisus): 1-2 ex set de fleste dage i Step'antsminda område, 1 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Duehøg (Accipiter gentilis): 1 2k overflyvende i Sno Valley den 15.04 2013 og 1 2k (ssp. buteoides) ved flo- den i Step'antsminda den 18.04.2013.

Tårnfalk (Falco tinnunculus): 1-2 set regelmæssigt Step'antsminda, 5 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Lærkefalk (Falco subbuteo): 2 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Vandrefalk (Falco peregrinus): 1 ex 13.04.2013 Step'antsminda, 1 ad + 1k ved rede syd for Krystovi pass.

Trane (Grus grus): 2 trækkende 13.04.2013 Step'antsminda.

Klyde (Recurvirostra avocetta): 3 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Stylteløber (Himantopus himantopus): 10 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Lille præstekrave (Charadrius dubius): 1 ex Sno Valley 15.04.2013. Op til 4 ex set dagligt i Step'antsminda- området.

Tinksmed (Tringa glareola): 8 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Svaleklire (Tringa ochropus): 2 ex 13.04.2013 Step'antsminda, 3 ex Step'antsminda 15.04.2013, 2 ex Sno Valley 15.04.2013 and 1 ex 19.04.2013 Lake Kumisi.

Hvidklire (Tringa nebularia): 10+ ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Mudderklire (Actitis hypoleucos): 3 ex Sno Valley 15.04.2013, 2-4 ex set regelmæssigt i Step'antsminda, 10 ex 19.04.2013 Lake Kumisi.

Brushane (*Philomachus pugnax*): 35 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Armensk måge (*Larus armenicus*): 2 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Stor sorthovedet måge (*Larus ichthyaetus*): 1 ad i sommerdragt ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Sandterne (*Gelochelidon nilotica*): 2 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Fjordterne (*Sterna hirundo*): 6 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Hvidvinget terne (*Chlidonias leucopterus*): 1 ad i sommerdragt ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Klippedue (*Columba livia*): Almindelig i Step'antsminda.

Ringdue (*Columba palumbus*): 3 ex set i Narikala (Tbilisi) den 19.04.2013.

Tyrkerdue (*Streptopelia decaocto*): 4 ex i Tbilisi den 19.04.2013.

Palmedue (*Streptopelia senegalensis*): 1 ex nær Tbilisi den 19.04.2013. Fuglen blev set godt, men i kort tid fra kørende bil. Ifølge mange udbredelseskort findes arten ikke i Georgien, men flere observatører har dog meldt den fra landet i de seneste år.

Gøg (*Cuculus canorus*): 1 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Mursegler (*Apus apus*): 3 ex trækkende Step'antsminda den 18.04.2013, >100 trækkende 19.04.2013 Lake Kumisi. Almindelig i Tbilisi 19.04.2013.



Alpesejler (*Apus melba*): 2 ex 13.04.2013, 10 ex 15.04.2013, 10 ex 16.04.2013, 20 ex 17.04.2013 – alle Step'antsminda.

Hærfugl (*Upupa epops*): 1 ex Krystovi pass + 1 ex Step'antsminda 13.04.2013, 3 ex Step'antsminda 17.04.2013, 2 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Ellekrage (*Coracias garrulus*): 1 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Stor flagspætte (*Dendrocopos major*): 1 ex 18.04.2013 Step'antsminda.

Vendehals (*Jynx torquilla*): 1 ex Sno Valley 15.04.2013, 1 ex i Narikala (Tbilisi) den 19.04.2013.

Sanglærke (*Alauda arvensis*): 1 ex Step'antsminda 15.04.2013, 210 trækkende Step'antsminda 17.04.2013.

Toplærke (*Galerida cristata*): 4 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Dværglærke (*Calandrella rufescens*): 2 ex 17.04.2013 + 18.04.2013 Step'antsminda.

Bjerglærke (*Eremophila alpestris penicillata*): 2 ex set 13.04.2013 ved transformatorstationen, 2 ex Sno Valley 15.04.2013, 113 ex (25 rastende + 88 trækkende) 17.04.2013 Step'antsminda.

Digesvale (*Riparia riparia*): 1 trækkende 15.04.2013 Step'antsminda, 1 ex 19.04.2013 Lake Kumisi.

Landsvale (*Hirundo rustica*): Set næsten dagligt i små antal i Step'antsminda området – flest 10 trækkende 14.04.2013, 12 trækkende 15.04.2013, > 500 trækkende 19.04.2013 Lake Kumisi.

Bysvale (*Delichon urbicum*): 3 trækkende 15.04.2013, 22 trækkende 16.04.2013.

Markpiber (*Anthus campestris*): 2 ex Lake Kumisi 19.04.2013.

Bjergpiber (*Anthus spinoletta coutelli*): Meget almindelig i Step'antsminda-området.

Engpiber (*Anthus pratensis*): 1 ex Step'antsminda 15.04.2013, 1 ex 19.04.2013 Lake Kumisi.

Skovpiber (*Anthus trivialis*): 1 ex Step'antsminda den 14.04.2013.

Rødstrubet piber (*Anthus cervinus*): 22 trækkende set og hørt ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Hvid vipstjert (*Motacilla alba*): Meget almindelig i Step'antsminda-området.



Gul vipstjert (*Motacilla flava*): 4 ex Step'antsminda 14.04.2013, 14 ex Sno Valley 15.04.2014, 15 trækkende Step'antsminda 16.04.2013, alt ca 450 (ssp thunbergi, beema og feldegg) trækkende og rastende fugle set ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Citronvipstjert (*Motacilla citreola*): 4 ex (3 hanner og 1 hun) i Sno Valley den 15.04.2013 og 1 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Bjergvipstjert (*Motacilla cinerea*): 1-3 ex set dagligt i Step'antsminda.

Vandstær (*Cinclus cinclus caucasi*): 1-2 set næsten dagligt i Step'antsminda området. 15.04.2013 2 ex Sno Valley.

Jernspurv (*Prunella modularis*): Meget almindelig.

Alpejernspurv (*Prunella collaris*): 2 ex set øst for transformatorstationen (Murløbervæggen) den 13.04.2013, 2 ex øst for Step'antsminda 16.04.2013.... 6 trækkende "Arisha hike" (østsiden af Terek-floden, Step'antsminda) den 17.04.2013.

Rødhals (*Erithacus rubecula*): Almindelig i Step'antsminda.

Blåhals (*Luscinia svecica svecica*): 2 ex Step'antsminda 18.04.2013.

Rødstjert (*Phoenicurus phoenicurus*): 1-3 set dagligt i Step'antsminda. 2 ad han (ssp. *samamiscus*) 1 ex i byparken og 1 ex ved byskiltet, Step'antsminda den 18.04.2013.

Husrødstjert (*Phoenicurus ochruros semirufus*): Meget almindelig. 17.04.2013 11 trækkende. Ssp *ochruros* også set.

Bjergrødstjert (*Phoenicurus erythrogastus*): mindst 25 ex 13.04.2013, 8 rastende + 14 trækkende den 14.04.2013, 5 ex 15.04.2013, 3 rastende 16.04.2013, min 85 ex (17 rastende og 68 trækkende) 17.04.2013, min 88 ex (49 rastende + 39 trækkende) 18.04.2014, 1 hun nær Sno Valley 19.04.2013.

Stenpikker (*Oenanthe oenanthe*): Set dagligt i Step'antsminda, flest: 15 ex 13.04.2013, 38 rastende + 5 trækkende 17.04.2013, 20 ex 18.04.2013 Step'antsminda.



Bynkefugl (*Saxicola rubetra*): 1 han ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Sortstrubet bynkefugl (*Saxicola torquatus*) 1-2 ex set regelmæssigt Step'antsminda.

Sangdrossel (*Turdus philomelos*): 3 ex 13.04.2013 Step'antsminda.

Misteldrossel (*Turdus viscivorus*): 2 ex 13.04.2013 Step'antsminda 2 ex 14.04.2013 Step'antminda.

Solsort (*Turdus merula*): Almindelig.



Ringdrossel (*Turdus torquatus amicornum*): Almindelig.

Stendrossel (*Monticola saxatilis*): 1 ad han set langs "Arisha hike" (østsiden af Terekfloden) 17.04.2013.

Munk (*Sylvia atricapilla*): 1-3 ex set dagligt i Step'antsminda.

Gærdesanger (*Sylvia curruca*): 1 ex 16.04.2013 Stepantsminda.

Tamarisksanger (*Acrocephalus melanopogon*): 1 ex (ssp *mimicus*) ved floden i Step'antsminda den 18.04.2013.

Løvsanger (*Phylloscopus trochilus*): 2 ex Step'antsminda 13.04.2013, 3 ex Sno Valley 15.04.2013, 2 ex 1 Step'antsminda 18.04.2013.

Gransanger (*Phylloscopus collybita*): Almindelig.

Bjerggransanger (*Phylloscopus lorenzii*): 1 ex Byparken i Step'antsminda 16.04.

Fuglekonge (*Regulus regulus*): 4 ex Step'antsminda 16.04.2013.

Gærdesmutte (*Troglodytes troglodytes hyrcanus*): Almindelig.

Balkanfluesnapper (*Ficedula semitorquata*): 1 2k han set i ca 10 minutter i haverne langs hovedvejen gennem Ashkoti, Sno Valley.

Musvit (*Parus major*): Almindelig i Step'antsminda-området.

Sortmejse (*Periparus ater*): Almindelig i Step'antsminda (byparken og skråning øst for byen).

Blåmejse (*Cyanistes caeruleus*): Almindelig i Step'antsminda-området.

Halemejse (*Aegithalos caudatus*): 1-4 ex set regelmæssigt langs floden ved Step'antsminda. Alle ssp. alpinus/tephronotus.

Murløber (*Tichodroma muraria*): 1 han set ved den stejle bjergskråning SØ for transformatorstationen 13.04.2013 og 16.04.2013.

Træløber (*Certhia familiaris*): 1-2 set regelmæssigt i Step'antsminda.

Husskade (*Pica pica*): Almindelig i Tbilisi-området.

Skovskade (*Garrulus glandarius atricapillus*): 1-4 set dagligt i Step'antsminda, 2 ex i Narikala (Tbilisi) den 19.04 2013. Ssp. atricapillus.

Alpekrage (*Pyrrhocorax pyrrhocorax*): 6 ex ved Krystovi Pass 13.04.2014, 10 ex Step'antsminda 14.04.2013, 20 ex Step'antsminda 17.04.2013,

Alpeallike (*Pyrrhocorax graculus*): Store flokke set dagligt i Step'antsminda – flest 1000 ex 13.04.2013.

Råge (*Corvus frugilegus*): 1 ex set i Step'antsminda 14.04.2013 og 18.04.2014..

Gråkrage (*Corvus cornix*): Almindelig.

Ravn (*Corvus corax*): Almindelig.

Stær (*Sturnus vulgaris*): > 100 ex Lake Kumisi den 19.04.2013, 25 ex i Tbilisi den 19.04.2013.

Gråspurv (*Passer domesticus*): Almindelig i Step'antsminda by og i Tbilisi.

Spansk spurv (*Passer hispaniolensis*): 8 ex ved Lake Kumisi den 19.04.2013.

Bogfinke (*Fringilla coeleps*): Almindelig i Step'antsminda.

Kvækerfinke (*Fringilla montifringilla*): 1 ex 13.04.2013 Step'antsminda.

Tornirisk (*Carduelis cannabina*): Småflokke set daglig, flest 15.04.2013 30 ex.

Bjergirisk (*Carduelis flavirostris brevirostris*): Set dagligt – normalt op til 45 ex/dag, men 17.04.2013 25 rastende + 88 trækkende.

Stillits (*Carduelis carduelis*): Meget almindelig.

Grønirisk (*Carduelis chloris*): Set dagligt i små antal.

Grønsisken (*Carduelis spinus*): 10 ex Step'antsminda 14.04.2013.

Rødpandet irisk (*Serinus pusillus*): Almindelig i Step'antsminda området og i Sno Valley.

Dompap (*Pyrrhula pyrrhula*): 2-5 ex set dagligt i Step'antsminda området.

Lille korsnæb (*Loxia curvirostra*): 5 ex Step'antsminda 18.04.2013.

Stor rosenfinke (*Carpodacus rubicilla*): 200 ex 13.04.2013 Step'antsminda, 2 ex Step'antsminda 14.04.2013, 5 ex Sno Valley 15.04.2013, 2 ex Step'antsminda 16.04.2013, 55 rastende + 15 trækkende Step'antsminda 17.04.2014, 55 ex 18.04.2013 Stepantsminda.

Gulspurv (*Emberiza citrinella*): 2-5 ex set dagligt i Step'antsminda.

Bomlærke (*Emberiza calandra*): > 10 ex Lake Kumisi 19.04.2013, 1 ex nær Tbilisi den 19.04.2013.

Klippeværbling (*Emberiza cia*): 1-4 ex set dagligt i Step'antsminda området.



APPENDIX

Reklame:

The best travel agency in the world...

Miss la Qantaria Explore Georgia Ltd

5/41 Shevchenko Street, 0105 Tbilisi, Georgia

Tel.: +995 32 2921 911

+995 32 2180 201

Fax: +995 32 2921 911

E-mail: info@exploregeorgia.com . www.exploregeorgia.com

PS:

Det tætteste vi kom på en mindeplade, er nok det øjeblik, der er skildret på dette billede....

↓ mindeplade....



English summary (ellers bli'r det garantueed aldrig uptown I et international birding science magazine):

Are You crazy man how we saw a lot of birds in Georgien. We saw different kind of red birds and enormous snow birds, and cows and frogs and goats. We saw dangerous birds You sikkert know from Lucky Luke – (gribs), and we met fantastic people – fx the whole family Leyla and Mariam and mother. Now we hold with Georgien in football and Brian has got a new best friend in a taxi. Our livers will never be the same, godt det same. Gammajobba to all



THE END